

Sygnatura akt IV P 17/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Żary, dnia 24 maja 2017 r.

Sąd Rejonowy w Żarach IV Wydział Pracy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Arkadiusz Pintał

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Oliwa

po rozpoznaniu w dniu 10-05-2017 r. w Żarach

na rozprawie sprawy z powództwa S. S.

przeciwko Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (...) Oddział (...) w Z.

o zapłatę odprawy emerytalnej

I. umarza postępowanie odnośnie roszczenia ponad kwotę 27.270 złotych;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. nie obciąża powoda kosztami postępowania.

Sygn. akt IVP 17/17

UZASADNIENIE

S. S. wniósł o zasądzenie od pozwanego - Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – (...) Oddziałowi Regionalnemu w Z. na jego rzecz kwoty 38590,54 złotych brutto tytułem odprawy emerytalnej, wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że był zatrudniony u pozwanego w (...) Biurze Powiatowym z/s w L. od 9 czerwca 2008r. do 31 maja 2016r., a stosunek pracy ustał w wyniku odwołania ze stanowiska. Wskazał, że w okresie odwołania zachorował i przebywał na zwolnieniu lekarskim przez 182 dni a następnie wystąpił z wnioskiem o świadczenie rehabilitacyjne. W dniu 12 grudnia 2016r. złożył wniosek o przyznanie emerytury częściowej. Po przejściu na emeryturę zwrócił się do pozwanego z wnioskiem o wypłatę odprawy emerytalnej zgodnie z zakładowym regulaminem. W odpowiedzi pozwany stwierdził brak podstaw do wypłaty wnioskowanego świadczenia. Wskazał, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego zostały spełnione przesłanki wymienione w art. 92¹ §1 k.p. uprawiające powoda do nabycia odprawy emerytalnej.

W odpowiedzi pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że roszczenie powoda pozbawione jest zarówno podstaw faktycznych, jak i prawnych. Powód zatrudniony był na stanowisku Kierownika (...) Biura Powiatowego (...) Oddziału (...) na podstawie powołania, a stosunek pracy ustał w wyniku odwołania. Wskazał, że zgodnie z art. 92¹ §1 k.p. przesłanką nabycia prawa do wskazanego w nim świadczenia jest zaprzestanie pracy z powodu przejścia pracownika na emeryturę, co nie zostało spełnione w przypadku powoda. Jego stosunek pracy ustał bowiem w wyniku odwołania w dniu 31 maja 2016r., zaś wniosek o emeryturę powód złożył w dniu 12 grudnia 2016r. Wskazał, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego związek między ustaniem pracy a przejściem na emeryturę istnieje gdy pracownik

spełni wszystkie przesłanki do nabycia emerytury w dniu rozwiązania stosunku pracy lub też w niedalekiej przyszłości po tej dacie. Wskazał na orzeczenia Sądu Najwyższego.

W toku rozprawy powód ograniczył żądanie pozwu do kwoty 27.270 złotych cofając powództwo ponad tę kwotę i zrzekając się w tym zakresie roszczenia /k. 31 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód S. S. był zatrudniony w (...) Biurze Powiatowym pozwanej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – Oddziału (...) w Z. od 09.06.2008r. na podstawie powołania na stanowisku Kierownika (...) Biura Powiatowego w (...) Oddziale Regionalnym (...) w pełnym wymiarze czasu pracy.

/niesporne, a nadto dowód: akt powołania – k. 2 części B akt pracowniczych;

świadcstwo pracy – k. 7 akt/

W związku ze zmianą kierownictwa pozwanej (...) w roku 2016r. odwołani zostali wszyscy kierownicy biur powiatowych i dyrektorzy oddziałów regionalnych pozwanej. Powód w dniu 4 lutego 2016r. otrzymał akt odwołania. Po okresie wypowiedzenia stosunek pracy między stronami został ustał z dniem 31 maja 2016r.

/dowód: zeznania powoda – k. 31 akt;

akt odwołania – k. 1 części C akt pracowniczych – zał. do akt/

Od 27 maja 2016r. do 22 listopada 2016r. powód przebywał na zwolnieniu chorobowym. W dniu 3 listopada 2016r. powód złożył wniosek o przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego. Decyzją z dnia 20.01.2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił powodowi prawa do świadczenia rehabilitacyjnego. W dniu 12 grudnia 2016r. powód złożył wniosek o przyznanie emerytury częściowej. W dniu 16 stycznia 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał powodowi emeryturę częściową od 3 stycznia 2017r., tj. od ukończenia przez powoda 65 roku życia. W okresie od 22 listopada 2016r. do 2 stycznia 2017r. powód nie przebywał na zwolnieniu chorobowym.

/dowód: zeznania powoda – k. 31akt;

kopia decyzji ZUS – k. 6 akt;

zaświadczenie o prawie do zasiłku – k. 7 akt;

decyzja ZUS – k. 8-9 akt/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było nieuzasadnione

W sprawie początkowo sporne było, czy w przypadku powoda zostały spełnione ustawowe przesłanki do uzyskania od pozwanego odprawy emerytalnej i to w wysokości wskazanej w pozwie. W związku z wyliczeniem dokonany przez pozwanego i akceptacją tego wyliczenia przez powoda, skutkującą częściowym cofnięcie pozwu, sporne pozostało jedynie, czy do przejścia powoda na emeryturę doszło w związku z ustaniem stosunku pracy pomiędzy stronami.

Sąd dokonując ustalenia stanu faktycznego kierował się brzmieniem przepisu art. 6 k.c. określającym rozkład ciężaru dowodowego w procesie cywilnym. Zgodnie z treścią wskazanego przepisu, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Co prawda, obowiązujące przepisy (art. 232 k.p.c.) dają Sądowi możliwość powoływania dowodów z urzędu, jednakże niekwestionowane obecnie jest, że wobec naczelnej zasady kontrydiktoryjności procesu cywilnego, Sąd powinien korzystać z takiego uprawnienia jedynie wyjątkowo (por: wyrok SN z 15.07.1999r. sygn. akt 425/99 w: LEX nr 83805), wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 29.12.2003r. sygn. akt

I ACa 1457/03 w: OSA 2005/3/12). Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Poznaniu (wyrok z 28.03.2007r. sygn. akt I ACa 99/07 w: LEX nr 370511) przepis art. 232 zd. 2 k.p.c. dopuszcza możliwość przeprowadzenia przez sąd dowodu nie wskazanego przez stronę, jednakże nie oznacza to obowiązku dopuszczenia takiego dowodu. Podobnie w wyroku z 16.06.2005r. (sygn. akt I ACa 1927/04, w: LEX nr 175170) Sąd Apelacyjny w Poznaniu wskazał, iż z przepisu art. 232 k.p.c. jednoznacznie wynika, że obowiązek wskazania dowodów obciąża stronę i w związku z tym nie jest rzeczą sądu wyszukiwanie dowodów w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron.

Sąd ustalają stan faktyczny oparł się na zeznaniach powoda, którym w całości dał wiarę, nie znajdując podstaw do zakwestionowania ich prawdziwości oraz dokumentach złożonych w toku postępowania

Podstawą prawną rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie były przepisy art. 92¹§1 k.p. i art. 355§1 k.p.c. w zw. z art. 203§1 i§4 k.p.c. oraz art. 469 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że powód cofnął pozew w części ponad kwotę 27.270 złotych, zrzekając się roszczenia /k. 31 akt/ uzasadniając swoją decyzję prawidłowością wyczerpania dokonanego przez pozwanego w oparciu o brzmienie §14 Regulaminu wynagradzania obowiązującego u pozwanego.

Zgodnie z art. 203§1 i§4 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa (§4). Zgodnie z art. 469.Sąd uzna zawarcie ugody, cofnięcie pozwu, sprzeciwu lub środka odwoławczego oraz zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia za niedopuszczalne także wówczas, gdyby czynność ta naruszała słuszny interes pracownika lub ubezpieczonego.

W ocenie Sądu cofnięcie pozwu w części wskazanej przez powoda, biorąc pod uwagę brzmienie Regulaminu wynagradzania pozwanego oraz wysokość uzyskiwanego przez powoda wynagrodzenia nie było sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego, nie zmierzało do obejścia prawa, ani w jakikolwiek sposób nie naruszało słusznego interesu powoda.

Zgodnie z art. 355 §1 k.p.c. Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

Wobec powyższego Sąd orzekł, jak w punkcie I wyroku.

Odnosnie pozostałej części żądania pozwu należy wskazać, że zgodnie z art. 92¹§1 k.p. pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa pieniężna w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia.

Zagadnienie rozumienia pojęcia „związku” wskazanego w ww. przepisach pomiędzy ustaniem stosunku pracy a przejściem na rentę czy emeryturę był i jest przedmiotem licznych rozważań Sądu Najwyższego i sądów powszechnych.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że jak wskazał Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z 14 czerwca 202r. (sygn. akt I PK 229/11): „Przesłanką nabycia prawa do odprawy w myśl art. 92¹ § 1 KP jest związek między przejściem na emeryturę a ustaniem stosunku pracy, a nie rozwiązanie stosunku pracy z powodu przejścia na emeryturę. Przyczyna rozwiązania stosunku pracy, a nawet wiedza pracodawcy o zamiarze pracownika przejścia na emeryturę nie mają znaczenia dla nabycia prawa do odprawy”.

Należy przy tym jednak wskazać, że rozwiązanie stosunku pracy pomiędzy stronami nie wynikało z uzyskania przez powoda uprawnień emerytalnych, czy jego zamiaru skorzystania z takich uprawnień, lecz ze zmiany kierownictwa pozwanej (...) i decyzji nowych władz pozwanej o dokonaniu dalszych zmian na stanowiskach kierowników oddziałów regionalnych i biur powiatowych (...).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 lipca 2012r. (I PK 24/12) dotyczącej powoda, którego stosunek pracy ustał 31 stycznia 2011r. a świadczenie przedemerytalne uzyskał 13 września 2011r.: „Należy zauważyć w tym orzecznictwie rozróżnienie przejścia na emeryturę i przejścia na rentę. W odniesieniu do przejścia na emeryturę utrwalony jest pogląd, że wszystkie przesłanki prawa do emerytury muszą być spełnione w momencie rozwiązania stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 1990 r., I PR 284/90). Dotyczy to w szczególności osiągnięcia odpowiedniego wieku uprawniającego do emerytury. Na przykład w wyroku z dnia 6 października 2004 r., I PK 694/03 (OSNP 2005 nr 11, poz. 155) Sąd Najwyższy przyjął, że pracownikowi samorządowemu nie przysługuje odprawa emerytalna w sytuacji, gdy wiek emerytalny osiągnął po rozwiązaniu stosunku pracy, choćby nastąpiło to w czasie pobierania zasiłku chorobowego (podobnie wyrok z dnia 4 października 2006 r., II PK 14/06, OSNP 2007 nr 19-20, poz. 273). Zdaniem Sądu Najwyższego w takiej sytuacji występuje przypadkowy związek czasowy między ustaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury i wobec tego nie mamy do czynienia z "przejściem na emeryturę" w rozumieniu art. 92¹ § 1 KP (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., II PK 149/10).”

W kolejnych jednak orzeczeniach Sąd Najwyższy dopuścił możliwość zaistnienia związku wskazanego w ww. art. 92¹§1 k.p.w przypadku przejścia pracownika na emeryturę w „niedługim” czasie po ustaniu stosunku pracy, podkreślając jednak, że ww. związek czasowy nie może być „dowolny”. I tak wyroku z dnia 4 lutego 2011r. (sygn.. akt II PK 224/10) Sąd Najwyższy, oddalając kasację pracownika od wyroku Sądu Okręgowego oddalającego powództwo odnośnie żądania zasądzenia odprawy emerytalnej wskazał, że „Przy ustalaniu prawa do odprawy emerytalnej zakłada się istnienie związku pomiędzy nabyciem prawa do emerytury a zakończeniem stosunku pracy. W pierwszej kolejności chodzi tu o związek czasowy, ale nie może on mieć charakteru przypadkowego. O ile zatem przyjęcie istnienia takiego związku jest możliwe w sytuacji, gdy pracownik spełni wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury w dniu rozwiązania stosunku pracy lub też w niedalekiej przyszłości po tej dacie, o tyle związek taki należy wykluczyć, gdy ostatnia z przesłanek warunkujących nabycie prawa do emerytury - co dotyczy zwłaszcza osiągnięcia wieku emerytalnego - zostanie spełniona po upływie dłuższego czasu” Należy przy tym podkreślić, że ww. orzeczenie zostało wydane w sytuacji gdy pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a uzyskaniem prawa o emerytury przez pracownika upłynęło 11 miesięcy (31 marca 2007r. – 1 marca 2008r.)

Podobnie w wyroku z dnia 4 lutego 2011r. (sygn. akt I PK 149/10) dotyczącym podobnego okresu pomiędzy ustaniem stosunku pracy a uzyskaniem świadczenia emerytalnego (30 czerwca 2007r. – 8 maja 2008r.) Sąd Najwyższy wskazał, że: „Jeżeli w momencie rozwiązania stosunku pracy pracownik nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury określonych w obowiązujących przepisach, to w takim stanie pobieranie - w okresie pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury - zasiłku chorobowego, świadczenia przedemerytalnego, czy też posiadanie w tym okresie statusu osoby bezrobotnej nie ma żadnego związku z nabyciem prawa do emerytury, które następuje wprawdzie w pewnym związku czasowym z rozwiązaniem stosunku pracy, ale jest to związek całkowicie przypadkowy. Taki przypadkowy związek czasowy między ustaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury nie może być potraktowany jako „przejście na emeryturę” w rozumieniu art. 92[1] § 1 KP. „

Z kolei wskazanym wyżej wyrokiem z dnia 14.06.2012r. (sygn. akt I PK 229/11) Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną pracodawcy od wyroku przyznającego pracownikowi odprawę emerytalną w sytuacji gdy do rozwiązania stosunku pracy doszło 30 września 2010r. a przyznania emerytury 8 grudnia 2010r., wskazując, że „Przejściem na emeryturę w rozumieniu art. 92[1] KP jest zmiana statusu pracownika na status emeryta, co następuje z reguły jednocześnie z rozwiązaniem stosunku pracy, ale może też nastąpić później ze względu na datę złożenia wniosku lub np. z powodu korzystania z zasiłku chorobowego. Należy jednak podkreślić że pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a 7 grudnia 2010r. pracownik korzystał z zasiłku chorobowego.

Podobnie w wyroku z dnia 1 kwietnia 2015r. (sygn. akt II PK 136/14) Sąd Najwyższy uwzględnił skargę kasacyjną pracownika na wyrok sądu okręgowego oddalającego powództwo o zasądzenie odprawy emerytalnej, wskazując, że: „Związek czasowy lub funkcjonalny między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę zostaje zachowany w pewnych wypadkach także wtedy, gdy spełnienie wszystkich przesłanek nabycia prawa do emerytury nie nastąpiło przed rozwiązaniem stosunku pracy, lecz w niedalekiej przyszłości po tej dacie, a z okoliczności

sprawy wynika, że rozwiązanie stosunku pracy doprowadziło do skorzystania przez pracownika z przysługujących mu uprawnień z ubezpieczenia społecznego. Złożenie wniosku o emeryturę już po ustaniu stosunku pracy, a z odpowiednim wyprzedzeniem przed zakończeniem pobierania zasiłku chorobowego, nie przeczy istnieniu czasowego i funkcjonalnego powiązania rozwiązania stosunku pracy i przejścia na emeryturę. Na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 12 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214 ze zm.) pracownik nabywa prawo do odprawy emerytalnej także wtedy, gdy złożył wniosek o przejście na emeryturę w czasie nieprzerwanego pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu stosunku pracy, a prawo do emerytury nabył bezpośrednio po wyczerpaniu okresu zasiłkowego”.

Należy jednak podkreślić, że w przedmiotowej sprawie stosunek pracy między stronami ustał 23 marca 2007r., pracownik przebywał na zwolnieniu chorobowym do 4 maja 2007r. a z dniem 5 maja 2007r. uzyskał świadczenie emerytalne.

Również w wyroku z 26 listopada 2013r. (sygn. akt II PK 60/13) Sąd Najwyższy wskazał: „Związek między ustaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę powinien być ujmowany szeroko. Do nabycia odprawy nie jest konieczne, aby rozwiązano stosunek pracy z powodu przejścia na emeryturę. Przepis art. 92¹ KP wiąże prawo do odprawy emerytalnej z ustaniem, a nie z rozwiązaniem stosunku pracy. Wystarczy związek czasowy przejścia na emeryturę bezpośrednio po ustaniu stosunku pracy.

Sam zatem fakt uzyskania przez powoda świadczenia emerytalnego (emerytury częściowej) po ustaniu stosunku pracy pomiędzy stronami nie oznaczałoby, że nie doszło do wypełnienia przesłanek wskazanych w przepisie art. 92¹ k.p. Jednakże w tym konkretnym przypadku, w ocenie Sądu nie doszło do zaistnienia, czy to związku funkcjonalnego, czy to związku czasowego pomiędzy ustaniem stosunku pracy pomiędzy stronami a przejściem powoda na emeryturę.

Powód po ustaniu stosunku pracy z dniem 31 maja 2016r. przebywał, co prawda na zasiłku chorobowym – do 22 listopada 2016r. ale pomimo złożenia stosownego wniosku, nie uzyskał prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, a dopiero 12 grudnia 2016r. – tj. ponad dwóch tygodniach od zakończenia korzystania z zasiłku chorobowego, wystąpił o przyznanie świadczenia emerytalnego, które uzyskał w formie emerytury częściowej od 3 stycznia 2017r, w związku z ukończeniem w tym dniu 65 roku życia. Tym samym przejście powoda na emeryturę nastąpiło po ponad siedmiu miesiącach od ustania stosunku pracy pomiędzy stronami i blisko półtora miesiąca po zakończeniu korzystania z zasiłku chorobowego, co uzasadnia ww. ocenę, że nie było związku funkcjonalnego pomiędzy ustaniem pomiędzy stronami stosunku pracy a przejściem powoda na emeryturę, a związek czasowy – jeżeli w ogóle zaistniał, był dowolny i nie uzasadnia stwierdzenia po stronie powoda uprawnienia z art. 92¹ k.p. wobec pozwanego.

Wobec powyższego Sąd orzekł, jak w punkcie II wyroku.

Odnosnie kosztów postępowania, Sąd orzekł w oparciu o przepisy art. 102 k.p.c., zgodnie z którymi w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Nie ulega wątpliwości, że do wypadków szczególnie uzasadnionych w rozumieniu art. 102 k.p.c. można także zaliczyć sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu sądu.

W ocenie Sądu w okolicznościach przedmiotowej sprawy uzasadnione było nieobciążanie powoda kosztami postępowania, pomimo przegrania przez niego sprawy w całości. Problematyka zasadności roszczeń z tytułu odprawy emerytalnej pozostaje szczególnie skomplikowana i sporna, a powód mógł pozostawać w przekonaniu o zasadności jego żądań. Sąd biorąc pod uwagę również różnicę w potencjale ekonomicznym powoda i pozwanego, uznał, iż obciążenie w takim wypadku powoda kosztami postępowania stanowiłoby dla niego nadmierną uciążliwość i byłoby w tym przypadku niezasadne. Wobec powyższego orzekł, jak w punkcie III wyroku.